

เทศน์เช้า วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ตั้งใจฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อหัวใจของเราใจ หัวใจของเรามันถือตัวถือตนว่ามันฉลาด มันยอดเยี่ยม มันเก่งกล้า แต่มันทุกข์มาก มันจมอยู่ในได้มูตรได้คูณัง มันอยู่ในความโลภ ความโกรธ ความหลงครอบคลุมหัวใจนั้นใจ

วันนี้วันพระๆ เราทำบุญกุศลกันเพื่อความประเสริฐในหัวใจของเราใจ ถ้าหัวใจเรามันจะประเสริฐได้มันต้องมีศีลมีธรรมของมัน มันถึงจะประเสริฐขึ้นมา ถ้ามันจะประเสริฐขึ้นมา มันไม่ได้ประเสริฐด้วยความยกยอปอปั้น ไม่ใช่ประเสริฐขึ้นมาด้วยการการันตีของใครทั้งสิ้น

ถ้ามันจะประเสริฐขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา สัจธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระล้างกิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หัวใจดวงใดไม่มีมรรค หัวใจดวงนั้นไม่มีผล หัวใจดวงใดไม่มีสติ มันไม่สามารถรักษาหัวใจของมันได้ หัวใจดวงใดไม่ทำสมาธิขึ้นมาได้ หัวใจดวงนั้นจะไม่เห็นตัวของตัวเอง

ถ้าหัวใจคนทำสมาธิขึ้นมาได้ ถ้าเกิดปัญญาขึ้นมาได้จะเกิดภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญานั้นจะเข้ามาชำระล้างกิเลสในใจดวงนั้น ถ้าชำระล้างกิเลสในใจดวงนั้น นั่นนะผู้ประเสริฐ นี่วันพระ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

วันพระๆ วันพระคืออะไร วันพระ พระพุทธรูปใช่ไหม พระพุทธรูปเขาเอาไว้กราบไหว้บูชา เป็นสัญลักษณ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

วันพระๆ ผู้ที่ประเสริฐ ประเสริฐในหัวใจของเราใจ แก้วแหวนเงินทองใช้ประโยชน์เฉพาะทองเขาก็ใช้เป็นเครื่องประดับ เงินเขาก็ใช้ซื้อของ เพชรนิลจินดาเขาเอาไว้ประดับตัวเขา สิ่งใดมันใช้สิ่งจำเป็นแต่ละชนิดแต่ละอย่างไป ร่างกายนี้ต้องการอาหาร ร่างกายนี้ต้องการปัจจัย ๔ เพื่ออยู่อาศัย อยู่อาศัยไปทำไม อยู่อาศัยไปเพื่ออมทุกข์ใช่ไหม อยู่อาศัยเพื่อคร่ำครวญหรือ เขา อยู่อาศัย อยู่อาศัย

เกิดเป็นมนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ เกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เกิดเป็นมนุษย์ เพราะ มนุษย์มีสมอง มีปัญญา มนุษย์แสวงหาความจริง มนุษย์แสวงหาความจริง แต่เพราะคนเรามัน ไม่มีศีลไม่มีธรรม มันมีแต่กิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันถึงกะล่อนปลิ้นปล้อนปกกลอกหา แต่บาปกรรมใส่ตัวของตัวเอง คิดว่าเราจะเอาแต่ผลประโยชน์ของเรา มือใครยาวสาวได้สาวเอา มันสาวเอาแต่บาปอกุศลเข้ามาในใจของมัน มันคิดว่าเป็นประโยชน์มันๆ ใจ แล้วเป็นประโยชน์ มัน มันมีแต่เวรแต่กรรมทั้งนั้นนะ มันมีแต่พินแต่ไฟไฟ

แต่ถ้าเป็นพระ แพ้เป็นพระ เราไม่ใช่แพ้ด้วยความโง่เง่าเต่าตุ่น เราไม่ใช่แพ้อย่างนั้น แล้ว ถ้ามันเกิดการโต้แย้งกัน มันเกิดคะคานกัน มันต้องเกิดการกระทบกระทั่งเอนกันเป็นเรื่องธรรมดา แต่ถ้าเราเป็นผู้ชนะ เราไม่ไปโต้แย้งอะไรกับเขา เราจะปกครองเราด้วยกฎหมาย ปกครองด้วย สิทธิของเรา แต่เราจะมีคุณธรรมในหัวใจของเรา คุณธรรมของเราเพื่อประโยชน์กับเราใจ ไม่ใช่ แพ้เพราะให้เขาต้มให้เขาตุ่น ไม่ใช่แพ้เพราะว่ายอมจำนนกับเขา ไม่ใช่แพ้เพราะกลัวเขา ไปกลัว เขาที่ไหน

นี่ใจ อนาคตภินทิกเศรษฐี เศรษฐีแต่ในสมัยพุทธกาลเขามีอิทธิพลทั้งนั้นนะ เขามีอิทธิพล นะ เขามีอำนาจเงิน เขามีอำนาจทางการเมือง เพราะเขาเป็นเพื่อนกับกษัตริย์ แต่ทำไมเขาตั้ง โรงทานหน้าบ้านละ ทำไมเขาช่วยดูแลคนทุกข์คนจนละ นี่ใจ ถ้าจิตใจเป็นธรรมๆ ไม่ใช่แพ้ เพราะว่าเขาฆ่าฆ่า มาฆ่ามาเหิง มารีดมาไล ไม่ใช่

แพ้เป็นพระ ถ้ามันมีสติมีปัญญาขึ้นมาใจ ถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมา เราไม่ไปสู้รบตบมือกับ ใครทั้งสิ้น เราจะสู้รบตบมือกับกิเลสตัณหาความทะยานอยากในใจของเรา ใจความทุกข์ความ ยากที่มันเผาผลาญหัวใจเราใจ ใจคนที่ว่าฉลาดๆ ใจกับตัวเองทั้งนั้นนะ นี่มันใจ ใจกับกิเลสตัณหา ความทะยานอยากของตน ฉลาดกับคนอื่น เหยียบย่ำคนอื่น ทำลายคนอื่น แต่ให้กิเลสมัน เหยียบย่ำหัวใจของตน เหยียบย่ำหัวใจของตน

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราชนะคนอื่นคุณด้วยล้านคุณด้วยแสนมี แต่สร้างเวรสร้างกรรมทั้งนั้นนะ ชนะตนเองประเสริฐที่สุด การชนะตนเอง ตนเองอยู่ที่ไหน ไม่ รู้จักตนเอง อารมณ์ทั้งนั้นนะ

วันพระๆ พระอยู่ที่ไหน เวลาพระก็พระสัญญาลักษณะไง พระพุทธรูปไง แล้วพระในใจล่ะ ถ้าพระในใจของตัวเองเกิดขึ้นมาได้ ผู้ที่แพ้เป็นพระๆ แพ้เป็นพระมันประเสริฐในหัวใจนี้ มันกระหึ่มยืมยืมย่องนะ ยืมย่องที่ไหน ยืมย่องที่เราสูงส่งไง เราเท่าทันความคิดของเราได้ไง เราเท่าทันกิเลสตัดหาความทะยานอยากของเราใจ ถ้ามันไม่เท่าทันกิเลสตัดหาความทะยานอยากของตน กิเลสตัดหาความทะยานอยากมาๆมาเหย่ มาๆมาเหย่มาเที่ยวทำลาย

บิณฑบาต ถ้าใส่บาตรด้วยคุณธรรมนะ เขาก็ใส่ ใส่ด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใสของเขา ใส่ด้วยมารยาสาไถยนะ มันละล้าละล้งมันเย็นมันเยื่อ มันจะมาทำบุญนะ จะมาทำบุญ แหม! มารยาสาไถย นั่นไง กิเลสมันปิดหูปิดตานะ ละล้าละล้ง แหม! ไม่มองหน้าฉันสักที ไอ้โฮ! มันวุ่นวายมาก มันมารยาสาไถย แล้วเวลามันเห็นแล้วมันบาดตา บาดตาแล้วมันบาดหัวใจนะ เปื้อนหน้า

แต่ถ้ามันเป็นจริงๆ ขึ้นมา เรามานี้ทำบุญทิ้งเหวๆ เราเตรียมมาตั้งแต่บ้าน ของที่เราก็เตรียมมาแล้วด้วยเจตนาของเรา เราอยากจะทำบุญกุศล แล้วทำบุญกุศลขึ้นมาถึงเวลาที่ใส่บาตรไป ใส่บาตรไปนะ เวลาทุกวินาทีที่มีค่าทั้งนั้นนะ มันมีค่ากับสาธารณะ มีค่ากับคนทั่วไป ไม่ใช่มีค่าเฉพาะเราคนเดียว ถ้ามันมีค่าอย่างนั้น เจตนามันเป็นเจตนาที่ตั้งแต่ต้น ถ้าเจตนามาตั้งแต่ต้น แล้วทำไมจะต้องมีมารยาสาไถยอย่างนั้น มีมารยาสาไถยเพราะอะไร เพราะกิเลสมันปิดหูปิดตาไป

ถ้ากิเลสไม่ปิดหูปิดตา เห็นใหม่ เพื่อสาธารณะๆ เพื่อคนอื่นทั้งนั้นนะ เราทำเพื่อคนอื่นให้ความสะดวกความสบาย เราให้ทางคนนั้น ให้โอกาสเขา นี่เป็นบุญทั้งนั้นนะ ใครมาทีหลังให้ไปก่อน ใครมาทีหลังให้เขาใส่ก่อน เราใส่ทีหลังก็ได้ ใส่ไปๆ นี่ไง ถ้าคนมีปัญญาจะ มันจะเป็นประโยชน์ทั้งนั้นนะ แต่กิเลสมันไม่ได้ มันเบียดเขาไปทั่ว มันจะเอาชนะคะคานกัน

นี่ไง เวลาวันพระๆ ก็พระพุทธรูปไง พระก็เป็นพระที่วัดไง แต่พระในหัวใจของเราที่เราแสวงหากันอยู่นี้ เราแสวงหาพระที่นี่ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอน สอนให้จิตใจเป็นสาธารณะ ให้จิตใจปัจเจกตั้ง สันติปฏิริโก

คำว่า “ปัจเจกตั้งๆ” เวลาคนอื่นเขามีความสุขมีความสุขสมบูรณ์ของเขา เราเห็นแล้วเราก็มองว่าเขามีความสุขๆ เขามีความสุขจริงหรือ นั่นมันความสุขเปลือกๆ ความสุขนั้นอยู่ที่อำนาจวาสนาของคนนะ

แต่ถ้ามันจะเป็นความสุขของเรา มันจะเป็นความจริงของเรา สติ รสชาติของมัน รสชาติของสติ เรามีสติสัมปชัญญะ เราไปเกิดอุบัติเหตุ ไปเกิดสิ่งต่างๆ ถ้าเรามีสติ ใ้โฮ! เราจะชื่นชมตัวเราเอง นี่เรารอดได้เพราะสตินะ มีอะไรจะเกิดขึ้น ใ้โฮ! สติเราดีมากนะ เวลาเราทำความสงบของใจขึ้นมาได้ ใจเราสงบขึ้นมา ใ้โฮ! มันจะมีความสุขอย่างนี้นะ ทำไมมีความสุขอย่างนี้นั้นนะอันนั้นสำคัญ ศีล สมาธิ ปัญญาในใจของตน

เวลาถือศีลๆ นี่สุดยอดคนนะ ถือศีลๆ บอกว่าเราถือศีลแล้วเราไม่เท่าทันคนอื่น คนอื่นเขาทำอะไรด้วยความอิสระของเขา

นี่ไง มันไปกว้านเวรกว้านกรรมมาไง เรามีศีลมีศีลธรรมของเรา ศีล ถ้ามีความซื่อสัตย์ของเรา มันชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณมันจะเป็นของมัน เราถือศีลๆ ถือศีลเพื่อหัวใจดวงนี้ไง ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าเกิดสมาธิขึ้นมาได้มันมีรสชาติ มันเป็นความจริงขึ้นมาไง

อันนี้เราฟังข่าวลือทั้งนั้นนะ เวลาเห็นคนอื่นเขาทุกข์เขาจน เขาบาดเจ็บ เราเห็นแล้วมันก็น่าเวทนาเนาะ แต่เวลาเราเป็นเองละ บาดแผลเกิดกับเรา เราเจ็บปวดนะ เวลามันทุกข์มันยาก มันทิ่มแทงหัวใจนะ นี่มันสดๆ ร้อนๆ ใจ เวลามาร เวลากิเลสมันบีบบีบไฟในใจสดๆ ร้อนๆ มีแต่ความเจ็บช้ำน้ำใจ แต่ศีล สมาธิ ปัญญาไม่เคยเกิดขึ้น รสชาติของมันไม่เคยเกิดขึ้น ความจริงมันไม่เคยเกิดขึ้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโกหกใช้ไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ ด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา ด้วยคุณธรรมนั้น ไม่มีอยู่จริงหรือ ถ้ามันมีอยู่จริงทำไมมันไม่เกิดขึ้นกับเรา ถ้ามันไม่เกิดขึ้นกับเราเพราะอะไร

ถ้ามันเกิดขึ้นกับเรา ทุกคนก็แสวงหาใช้ไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุขๆ วิมุตติสุขมาจากไหน มันมาจากตู้พระไตรปิฎกหรือมันไปเปิดเอามาจากตู้ไหนละ มันก็เปิดมาจากตู้หัวใจนี้ไง ถ้าหัวใจมันเปิดออกมามันก็เปิดออกมาจากใจนี้ แต่ใจของตนยังหาไม่เจอไง ถ้าหาใจของตนเจอ ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล สมาธิ ปัญญา สิ่งที่เราแสวงหาอยู่นี้ เราไปวัดไปวาไปทำบุญกุศลของเรา ก็เพื่อให้จิตใจมันย้อนกลับมาที่นี้ไง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทวนกระแสกลับเข้ามาในหัวใจของตน ถ้าใครมีสมาธิ ใครมีสติ ใครมีปัญญา มันจะย้อนเข้ามาในหัวใจของตน ย้อนเข้ามาในหัวใจของตน

คูลี คนที่ปัญญาอบรมสมาธิ เราคิดถึงเมื่อวานทำอะไรอยู่ เมื่อเดือนที่แล้วทำอะไรอยู่ เมื่อปีที่แล้วเราสุขหรือเราทุกข์ เห็นไหม เวลามันย้อนกลับไปนะ มันจะรื้อค้นหมดเลย ตั้งแต่เราเด็กน้อยขึ้นมา เราไปเจอประสบการณ์ชีวิตอย่างไร เรามีความทุกข์ความยากอย่างไร มันเป็นเรื่องธรรมดาแล้วปัญญามันเข้าไปใคร่ครวญ ปัญญาอบรมสมาธิไป

มันใคร่ครวญว่า อ้าว! ก็เวรกรรมของสัตว์มันเป็นแบบนี้ สิ่งที่เป็นอดีตไปแล้วเราจะไปทุกข์ไปเอื้ออาทรกับมันทำไม ทำไมเราเอาแต่เรื่องความทุกข์ความยากมาเผาผลาญหัวใจ เวลาสิ่งที่ดีงาม เราเติบโตขึ้นมา เราได้ความอนุเคราะห์จากพ่อจากแม่ เราได้รับความอนุเคราะห์จากหมู่คณะเขาเซ็ดชูขึ้นมา เราทำคุณงามความดีมา ความดีอย่างนี้มันเป็นประโยชน์กับเรา ทำไมไม่คิดถึงบ้างละ ความดีคิดถึงไม่ได้ แต่ความเลวร้ายนี่ชอบ นี่ไง ถ้าปัญญามันเกิด สิ่งที่ยังเกิดขึ้นมันเกิดขึ้นมากหัวใจนี้ไง นี่แหละปัจจุัตถ์ สันติภูมิจิโก นี่แหละศีล สมาธิ ปัญญา นี่มรรค นี่ข้อเท็จจริง นี่มันเป็นความจริงจริงๆ ที่มันมีอยู่ในพระพุทธศาสนาไป แต่เราไม่ได้ซัดค้น เราไม่ได้ตั้งใจ เราต้องการแบบถูกหวย รางวัลที่หนึ่งๆ ซื่อไปเถอะ เมื่อไหร่มันจะถูกสักทีหนึ่ง

นี่ก็เหมือนกัน หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โรตี ของมันอยู่กับเรา มันอยู่กลางหัวใจดวงนี้ เกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่ตั้งแต่ปฏิสนธิจิต ตั้งแต่ในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะตั้งแต่มันอุบัติขึ้น อุบัติขึ้นอยู่ในครรภ์เก้าเดือน มันมีชีวิตแล้ว แล้วคลอดออกมา ตั้งแต่เด็กทารกมาพ่อแม่ก็เลี้ยงดูแลมา ยังไม่ฉลาด ยังไม่เข้มแข็งพอ ยังศึกษาพระพุทธศาสนาไม่เป็น ยังไม่รู้ว่าจะไรดีอะไรชั่ว พ่อแม่ก็ดูแลมา ไร่เดียวสา ความไร่เดียวสา ความสะอาดบริสุทธิ์ ความไร่เดียวสานั้นน่ารักน่าถนอม แต่มันเป็นอย่างนั้นไปได้จริงตลอดไปไหม

สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ไม่มีอะไรสิ่งใดคงที่ มันต้องแปรสภาพของมันไป สิ่งใดมันเจริญงอกงามขึ้นไปถึงที่สุดแล้วชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด คนเราต้องตายหมด คนเกิด

เท่าไรตายเท่านั้น เกิดมาเท่าไรตายหมดเลย แล้วเวลามันจะตายขึ้นมา เราจะตายด้วยความว่างเปล่า เราจะตายไปโดยไม่มีสิ่งใดติดมือไปใช่ไหม เราเป็นนักวิทยาศาสตร์ เราเป็นปัญญาชน ภูษชาติไม่มี อติตชาติไม่มี นรกสวรรค์ไม่มี มีแต่ชาติปัจจุบันนี้ ทำสิ่งใดก็ทำเพื่อเรา นี่ไง ว่างเปล่า ตายไปไม่ได้อะไรเลย

เกิดมาเชื้อธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเสียสละเพื่ออะไร เพื่อสังคม ถ้ามันจะไม่มีก็เสียสละเพื่อสังคม เสียสละเพื่อความร่มเย็นเป็นสุขขึ้นมา แต่ผู้เสียสละเป็นคน เสียสละ

วิทยาศาสตร์ เราเป็นคนให้ไป ไม่ใช่ของเราหรือ เราเป็นคนดูแล ไม่ใช่ของเราใช่ไหม คนอื่นที่ได้รับความสงบสุขจากเรา ไม่ใช่เราให้หรือ ก็ให้ทั้งนั้นนะ นี่บุญกุศลมันเกิดขึ้นมา เห็นไหม

ถ้าเราเกิดขึ้นมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราไม่ตายโดยเปล่าประโยชน์ เกิดมาแล้วไม่ได้สิ่งใดเป็นประโยชน์กับเราไปไหน เราเกิดมาแล้วเรามีหัวใจใช่ไหม ถ้ามีหัวใจใช่ไหม เราศึกษาพระพุทธศาสนา เวลาเติบโตขึ้นมามันมีอยู่กับเรา ของมันมีอยู่กับเรา ปฏิสนธิจิต ในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอบปาดิกะ มันเกิดมาเป็นเราอยู่แต่เราหามันไม่เจอ แต่เราพาล เราพาลที่จะไปย่ำยีคนอื่นทั้งนั้น ตัวเองมันไม่ยอมมหาตัวมันเอง มันพาล มันพาลตั้งแต่ปิดหูปิดตาไม่ให้จิตนี้รู้จักตัวมันเอง มันพาลขนาดที่ว่าไม่ให้เราเข้าใจตัวความดีความชั่วเลย เอาแต่ผลประโยชน์ เอาแต่ชนะคะคานเขา เอาแต่เหยียบย่ำทำลายเขา นี่พาลทั้งนั้น พาลมันมาจากไหน

อวิชชา พญามาร มันมีความโลภ ความโกรธ ความหลงเป็นแม่ทัพใหญ่ มันมีความไม่รู้ตัวของมันอยู่ในใจของมัน นี่ไง สิ่งที่ว่าจรมมาๆ ใจ ความเศร้าหมองความฝองใสที่มันจรมมานี้ ลูกหลานมารทั้งนั้นนะ อารมณ์มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ครอบครัวยุคของมารทั้งนั้นนะ นี่ ครอบครัวยุคของมันครอบคลุมหัวใจนี้ไว้ไง ภวาสวะ ภพ

ภวาสวะ สถานที่ โลกทัศน์ ความคิดเกิดจากจิต จิตอยู่ที่ไหน มนุษย์อยู่ที่ไหน มนุษย์ กายกับใจ วิทยาศาสตร์ เวลาเขาได้เถียงกันเรื่องวิทยาศาสตร์ อันนั้นเรื่องของเขา ให้เขาได้เถียงกันไป ใจของเรามันพุทธศาสตร์ มันอยู่ที่คนมีสติปัญญาอย่างน้อยแค่ไหน มันอยู่ที่ความเชื่อของเรา มากน้อยแค่ไหน

ถ้าเรามีความเชื่อ ถ้าเรายังไม่มีหลักการของเรา เห็นไหม หนึ่งบวกหนึ่งเป็นสอง ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันนี้ อนาคตข้างหน้าก็ยังหนึ่งบวกหนึ่งต้องเป็นสองแน่นอน สัจจะความจริง เป็นสัจจะความจริงแน่นอน แต่สัจจะความจริงของเรา เรายังค้นขึ้นมาไม่ได้ สัจจะความจริงของเรา เรายังไม่สามารถยืนยันกับหัวใจของเราได้ เรายังมีความสงสัยอยู่

ถ้ายังมีความสงสัยอยู่ ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราเกิดมาเป็นมนุษย์เกิดมาพบ พระพุทธศาสนา เรายังเชื่อในพระพุทธศาสนา เรายังเชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปก่อน ความเชื่อ เชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพวกเราไง สอนตั้งแต่อนุปปพิภพิกถา ตั้งแต่พวกเราให้มีระดับของท่าน

ทำทานแล้วสังคัมมเป็นสุข หมู่คณะของเราเป็นสุข พ่อแม่ในบ้านเราเป็นสุข ถ้าร่วมเย็นเป็นสุขแล้วมันอยากจะมีโอกาสได้ภาวนา ถ้าโอกาสภาวนา หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โท ถ้าจิตสงบเข้ามามันจะรู้มันจะเห็นของมัน เราจะเห็นว่า หนึ่งบวกหนึ่งเป็นสองแน่นอน ตั้งแต่อดีตมา ปัจจุบัน อนาคตไป แต่ถ้าเรายังไม่พิสูจน์ไม่ได้ เรายังทำของเราไม่ได้ เรายังสงสัยเป็นเรื่องธรรมดา

ถ้าสงสัยเป็นเรื่องธรรมดา กาลามสูตร เราต้องพิสูจน์ขึ้นมา พิสูจน์ขึ้นมา เรามีอำนาจวาสนาแล้วพยายามทำของเรา ถ้ามันเกิดขึ้นมากับเรานะ นักวิทยาศาสตร์ก็นักวิทยาศาสตร์ไปเถอะ เองก็เถียงกันไปนั่น ของข้านี้ปัจฉัตตัง สันทิฏฐิโก มันเกิดขึ้นจากหัวใจดวงนี้

เวลามันทุกข์มันยาก ทุกคนรู้ได้หมด เวลามันจะสุขสงบบ้างมันอยู่ที่ไหน แล้วเวลามันเป็นขึ้นมา เป็นจากการกระทำของเราเนี่ย ใ้ไม่เชื่อก็เรื่องของเขา นี่ไง มันเป็นเรื่องโลกธรรม ๘ เรื่องตตินินทาเรื่องของเขา แต่ความจริง ความจริงมันเกิดที่นี่ ความจริงมันเกิดที่หัวใจของเรา

วันพระๆ วันที่ประเสริฐ สรรพสิ่งในโลกนี้ รถเอาไว้ใช้เดินทาง อากาศเอาไว้ใช้หายใจ หูเอาไว้ใช้ฟัง ปากเอาไว้ใช้พูด แต่หัวใจใช้อะไร หัวใจต้องการอะไร

ธรรมโอสถ สัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จิตนี้เรียกร้องความช่วยเหลือ นะ หัวใจของทุกๆ คนอยากปรารถนาความดี อยากเจอคุณธรรม อยากได้มรรคได้ผล แต่ทำไมมันทำไม่ได้ละ แต่ทำไมมันสงสัยละ หัวใจดวงนี้ หัวใจของเราทุกๆ คนปรารถนาดีทั้งนั้นนะ ปรารถนาดี ต้องการความดี แต่ทำไมมันเข้าถึงความดีไม่ได้ละ มันทำเพราะอะไรละ

นี่ไง มันก็ย้อนกลับไปจริตนิสัยของตน ใครสร้างมาอย่างไร สัตว์แต่ละประเภท สายพันธุ์ของมันเป็นเรื่องๆ สายพันธุ์ นี่ถ้าสัตว์แต่ละประเภท มนุษย์ก็เหมือนกัน แล้วจริตนิสัยอำนาจวาสนายิ่งไปใหญ่เลย

เวลาพูดถึงพุทธวิสัยนะ พุทธวิสัยอินโดยเลยละ คาดหมายไม่ได้ มันเอาไว้ทำไม เอาไว้แก้กิเลสไง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาไว้แก้กิเลสพวกเรานี้ แล้วเราศึกษาหลายๆ ศึกษาแล้ววางไว้ ใช้เฉพาะ เวลาจะกินก็เฉพาะในถ้วยชามเราเท่านั้นแหละ เวลาจะกินก็ถ้วยนี้ อาหารจานเดียวอิมพอ นี่ก็เหมือนกัน เวลาทำก็หายใจเขานึกพุท หายใจออกนึกโธ เอาเฉพาะที่มันจำเป็นจะต้องใช้พอ

นี่ต้องศึกษาให้หมดเลย เดียวมันไม่รู้จริง

ศึกษาไปศึกษามา ไปไม้ในป่า ไปไม้ในกำมือไง มันเกินความจำเป็นหรือไม่ แต่เราศึกษาไว้เพื่อประดับความรู้ ศึกษาเพื่อจะเถียงกัน ไต่แย้งเขา ได้ แต่เวลาเราศึกษาแล้ว เวลาเราจะเอาจริงเอาจริงขึ้นมา อาหารจานเดียว เราเอาเฉพาะหัวใจของเรา เราพยายามทำใจของเราให้สงบ ทำคุณงามความดีของเราเพื่อประโยชน์กับเรานะ นี่มันจะเป็นวันพระที่แท้จริงไง

วัตถุธสิ่งใดเขาใช้ประโยชน์เฉพาะแร่ธาตุอย่างนั้น หัวใจของเรา หัวใจของเราต้องการธรรมโอสถ ต้องการสังฆธรรม เรียกร่องแสวงหาธรรม ให้ธรรมะเยียวยาหัวใจของเรา แล้วมันไม่มีชื่อไม่มีขาย หมอองค์ใดก็ให้ไม่ได้ มันเป็นปัจเจกตั้ง สันติปฏิฐิโก มันเป็นอดุดา หิ อดุดโน นาโถ ตนเท่านั้นเป็นผู้ที่ฝึกหัด ตนเท่านั้นเป็นผู้ที่ฟื้นฟูขึ้นมา ตนเท่านั้นเป็นผู้รักษาใจของตนไง

ที่มันทุกข์มันยาก มันทุกข์มันยากตรงนี้ไง เวลามันทุกข์มันยากแล้วมันต้องเป็นจริงขึ้นมา จากหัวใจ แล้วกิเลสมันก็ปกครองหัวใจไว้ก่อนแล้วตั้งแต่เกิด อวิชชาพาเกิด พอมันเกิดมาโดยอวิชชา เกิดมาด้วยความไม่รู้ มันคัดค้านทั้งนั้นนะ มันเลยไม่มีโอกาสได้ทำไง เวลาทำขึ้นมาก็ขัดแย้งขัดขาไง อย่างนี้ดี อย่างนี้ดี อย่างนี้ดี ใ้มันมันทุกข์มันยากไม่เอามัน ไม่เอามัน

คนมักง่ายมันจะทุกข์มันจะยากตลอดไป คนเรามีขันติธรรม มีความวิริยะ ความอดุสสาหะ คนคนนั้นจะประสบความสำเร็จไปข้างหน้า เอวัง